

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2021. gada 11. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Regula (ES) Nr. 1169/2011 – Pārtikas produktu informācijas sniegšana patērētājiem – 9. panta 1. punkta l) apakšpunkts – Paziņojums par uzturvērtību – 31. panta 3. punkta otrā daļa – Enerģētiskās vērtības un uzturvielu daudzuma aprēķināšana – Iespēja sniegt šo informāciju par pārtikas produktu pēc tā apstrādes – Nosacījumi – 33. panta 2. punkta otrā daļa – Informācijas norādīšana porcijai vai patēriņa vienībai

Lietā C-388/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) iesniedza ar 2020. gada 23. jūlija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 14. augustā, tiesvedībā

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV

pret

Dr. August Oetker Nahrungsmittel KG,

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: septītās palātas priekšsēdētājs J. Pasers [*J. Passer*] (referents), kas pilda astotās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši F. Biltšens [*F. Biltgen*] un N. Vāls [*N. Wahl*],

ģenerālvokāts: A. Rants [*A. Rantos*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV* vārdā *P. Wassermann, Rechtsanwalt*,
- *Dr. August Oetker Nahrungsmittel KG* vārdā – *C. Konnertz-Häußler, Rechtsanwältin*,

* Tiesvedības valoda – vācu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *C. Hödlmayr* un *B. Rous Demiri*, pārstāvji,
noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2021. gada 2. septembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 31. panta 3. punkta otro daļu, kā arī 33. panta 2. punkta otro daļu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1169/2011 (2011. gada 25. oktobris) par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem un par grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (EK) Nr. 1924/2006 un (EK) Nr. 1925/2006, un par Komisijas Direktīvas 87/250/EEK, Padomes Direktīvas 90/496/EEK, Komisijas Direktīvas 1999/10/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/13/EK, Komisijas Direktīvu 2002/67/EK un 2008/5/EK un Komisijas Regulas (EK) Nr. 608/2004 atcelšanu (OV 2011, L 304, 18. lpp.).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV* (Federālā patērētāju tiesību aizsardzības biroju apvienība, Vācija) (turpmāk tekstā – “BVV”) un *Dr. August Oetker Nahrungsmittel KG* (turpmāk tekstā – “Dr. Oetker”) par pieteikumu likt šai sabiedrībai izpildīt Regulas Nr. 1169/2011 prasības attiecībā uz pārtikas produktu marķējumu musli iepakojuma priekšpusē.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Regulas Nr. 1169/2011 35., 37. un 41. apsvērumā ir noteikts:

“(35) Lai būtu vieglāk salīdzināt pārtikas produktus dažāda izmēra iepakojumos, būtu lietderīgi prasību par obligātu uzturvērtības norādi saglabāt attiecībā uz 100 g vai 100 ml un vajadzības gadījumā atļaut papildu norādes vienai porcijai. Tāpēc gadījumā, ja pārtikas produkts ir fasēts un ir noteiktas atsevišķas porcijas vai patēriņa vienības, būtu jāļauj izmantot arī uzturvērtības norādi porcijai vai patēriņu vienībai papildus norādei attiecībā uz 100 g vai 100 ml. Turklāt, lai nodrošinātu salīdzināmas norādes attiecībā uz porcijām vai patēriņa vienībām, Komisija būtu jāpilsonvaro pieņemt noteikumus par paziņojuma par uzturvērtību norādi porcijai vai patēriņa vienībai konkrētām pārtikas produktu kategorijām.

[..]

(37) Tā kā viens no šīs regulas mērķiem ir radīt pamatu tam, lai galapatērētājs varētu izdarīt apzinātu izvēli, šajā sakarā ir svarīgi nodrošināt, ka galapatērētājs bez grūtībām uztver uz marķējuma sniegto informāciju. [..]

[..]

(41) Lai vērstos pie vidusmēra patērētāja un nodrošinātu sniegtās informācijas par uzturvērtību informatīvo funkciju, un ņemot vērā esošo zināšanu līmeni par uzturu, minētajai informācijai vajadzētu būt vienkāršai un viegli saprotamai. Ja informācija par uzturvērtību norādīta daļēji galvenajā redzamības laukā, ko parasti sauc par iepakojuma priekšpusi, un daļēji iepakojuma otrā pusē jeb tā aizmugurē, tas varētu mulsināt patērētājus. Tādēļ paziņojumam par uzturvērtību būtu jāatrodas vienā redzamības laukā. Turklāt pašus svarīgākos uzturvērtības informācijas elementus var brīvprātīgi atkārtot galvenajā redzamības laukā, lai palīdzētu patērētājiem viegli saskatīt būtisko informāciju par uzturvērtību, iegādājoties pārtikas produktus. Brīva izvēle, kuru informācijas daļu varētu atkārtot, varētu mulsināt patērētājus. Tādēļ ir jāprecizē, kuru informāciju var atkārtot.”

4 Šīs regulas 9. panta “Obligāto ziņu uzskaitījums” 1. punktā ir paredzēts:

“Saskaņā ar regulas 10. līdz 35. pantu un ievērojot šajā nodaļā noteiktos izņēmumus, obligāti norādāmas šādas ziņas:

[..]

l) paziņojums par uzturvērtību.”

5 Minētās regulas 30. pantā “Saturs” ir noteikts:

“1. Obligātajā paziņojumā par uzturvērtību ietver šādu informāciju:

a) enerģētisko vērtību; un

b) tauku, piesātināto taukskābju, ogļhidrātu, cukuru, olbaltumvielu un sāls daudzumu.

[..]

3. Ja fasētas pārtikas marķējumā sniedz obligāto uzturvērtības paziņojumu, kas minēts 1. punktā, marķējumā var atkārtot šādu informāciju:

a) enerģētisko vērtību; vai

b) enerģētisko vērtību kopā ar tauku, piesātināto taukskābju, cukuru un sāls daudzumu.

4. Atkāpjoties no 36. panta 1. punkta, ja 16. panta 4. punktā minēto produktu marķējumā paredzēts paziņojums par uzturvērtību, paziņojums drīkst aprobežoties tikai ar enerģētisko vērtību.

5. Neskarot 44. pantu un atkāpjoties no 36. panta 1. punkta, ja 44. panta 1. punktā minēto produktu marķējumā paredzēts paziņojums par uzturvērtību, minētais paziņojums drīkst aprobežoties tikai ar:

a) enerģētisko vērtību; vai

b) enerģētisko vērtību kopā ar tauku, piesātināto taukskābju, cukuru un sāls daudzumu.

[..]”

- 6 Šīs pašas regulas 31. panta “Aprēķins” 3. punktā ir paredzēts:
- “Enerģētiskā vērtība un uzturvielu daudzums, kas minēts šīs regulas 30. panta 1. līdz 5. punktā, attiecas uz pārtikas produktiem, ko piedāvā pārdošanā.
- Atbilstīgā gadījumā šī informācija var attiekties uz pārtikas produktu pēc apstrādes ar noteikumu, ka pievieno pietiekami sīkus apstrādes norādījumus un šī informācija attiecas uz pārtikas produktu, kas ir gatavs lietošanai uzturā.”
- 7 Regulas Nr. 1169/2011 32. panta “Vērtības norādīšana uz 100 g vai 100 ml” 2. punktā ir noteikts:
- “Šīs regulas 30. panta 1. līdz 5. punktā minēto enerģētisko vērtību un uzturvielu daudzumu norāda uz 100 g vai 100 ml.”
- 8 Šīs regulas 33. panta “Informācijas norādīšana uz porciju vai patēriņa vienību” 1. un 2. punktā ir paredzēts:
- “1. Turpmāk norādītajos gadījumos 30. panta 1. līdz 5. punktā minēto enerģētisko vērtību un uzturvielu daudzumu var norādīt uz porciju un/vai patēriņa vienību, ko patērētājam viegli atpazīt, ar noteikumu, ka porcijas vai patēriņa vienības lielums ir norādīts uz etiķetes un ka ir norādīts iepakojumā esošo porciju vai patēriņa vienību skaits:
- a) papildus 32. panta 2. punktā minētajai izteiksmes formai – uz 100 g vai 100 ml;
- b) papildus 32. panta 3. punktā minētajai izteiksmes formai – uz 100 g vai 100 ml – attiecībā uz vitamīniem un minerālvielām;
- c) papildus 32. panta 4. punktā minētajai izteiksmes formai vai tās vietā – uz 100 g vai 100 ml.
2. Atkāpjoties no 32. panta 2. punkta, 30. panta 3. punkta b) apakšpunktā minētajos gadījumos enerģētisko vērtību un uzturvielu daudzumu un/vai XIII pielikuma B daļā noteikto ieteicamo devu procentus var norādīt, pamatojoties tikai uz porciju vai patēriņa vienību.
- Jā uzturvielu daudzumu izsaka tikai porcijai vai patēriņa vienībai saskaņā ar pirmo daļu, enerģētisko vērtību izsaka 100 g vai 100 ml un porcijai vai patēriņa vienībai.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 9 *D^r. Oetker* ir Vācijas uzņēmums, kas darbojas pārtikas produktu nozarē un kas ražo un tirgo musli ar nosaukumu “D^r. Oetker Vitalis Knuspermüsli Schoko+Keks” (kraukšķīgs musli ar šokolādi un cepumiem). Šī produkta iepakojums ir taisnstūra formas kartona kaste.
- 10 Uz šī iepakojuma ir šādi paziņojumi par uzturvērtību:
- uz iepakojuma sānu virsmas (kastes šaurā daļa) zem nosaukuma “Informācija par uzturvērtību” ir izvietotas norādes par enerģētisko vērtību un par tauku, piesātināto taukskābju, ogļhidrātu, cukuru, olbaltumvielu un sāls daudzumu, kas ir attiecinātas, pirmkārt, uz 100 g produkta, ko piedāvā pārdošanā, un, otrkārt, uz porciju, kas sastāv no 40 g musli, kurš pagatavots ar 60 ml piena ar tauku saturu 1,5 %;

- uz iepakojuma redzamās virsmas (kastes galvenais redzamības lauks) ir atkārtotas norādes par enerģētisko vērtību un par tauku, piesātināto taukskābju, cukuru un sāls daudzumu, kas attiecas tikai uz produkta porciju pēc produkta apstrādes.
- 11 BVV brīdināja *Dr. Oetker* par to, ka attiecībā uz šī sprieduma 9. un 10. punktā minēto produktu reklāmu ir jāizpilda Regulā Nr. 1169/2011 paredzētie noteikumi par uzturvērtības paziņojumu. BVV uzskata, ka *Dr. Oetker* esot pārkāpusi šīs regulas 33. pantu, skatītu kopā ar tās 30. un 32. pantu, pamatojoties uz to, ka uz šī produkta iepakojuma redzamās virsmas enerģētiskā vērtība ir norādīta nevis attiecībā uz pārdotā produkta porciju, bet tikai attiecībā uz produkta porciju pēc produkta apstrādes.
- 12 Tā kā šis brīdinājums netika ņemts vērā, BVV cēla prasību *Landgericht Bielefeld* (Bilefeldes apgabaltiesa, Vācija), kura šo prasību apmierināja ar 2018. gada 8. augusta spriedumu. *Dr. Oetker* iesniedza apelācijas sūdzību un *Oberlandesgericht Hamm* (Federālās zemes Augstākā tiesa Hammā, Vācija) ar 2019. gada 13. jūnija spriedumu atcēla šo spriedumu un noraidīja BVV prasību.
- 13 BVV par *Oberlandesgericht Hamm* (Federālās zemes Augstākā tiesa Hammā) spriedumu iesniedza revīzijas sūdzību *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija), kas ir iesniedzējtiesa.
- 14 Iesniedzējtiesa uzskata, ka minētās sūdzības iznākums ir atkarīgs no tā, vai Regulas Nr. 1169/2011 31. panta 3. punkts un 33. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā gadījumā kā pamatlietā ir aizliegts uz iepakojuma redzamās virsmas reklāmas nolūkos sniegt informāciju par uzturvērtību pārtikas produkta porcijai pēc tā apstrādes, papildus nenorādot arī enerģētisko vērtību 100 g šī pārtikas produkta, ko piedāvā pārdošanā.
- 15 Šādos apstākļos *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Regulas Nr. 1169/2011 31. panta 3. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka šis regulējums attiecas vienīgi uz pārtikas produktiem, kuriem ir nepieciešama apstrāde un kuriem ir pievienoti apstrādes norādījumi?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, vai ar Regulas Nr. 1169/2011 33. panta 2. punkta otrajā daļā minēto vārdkopu “100 g” ir domāti vienīgi 100 gramu produkta, ko piedāvā pārdošanā, vai (vismaz – arī) 100 gramu pārtikas produkta pēc apstrādes?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 16 Ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1169/2011 31. panta 3. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka šī tiesību norma ir piemērojama tikai tiem pārtikas produktiem, kuriem, lai tos patērētu, ir nepieciešama apstrāde un kuriem ir pievienoti apstrādes norādījumi.
- 17 Šajā gadījumā pamatlietā aplūkoto produktu var apstrādāt dažādos veidos, proti, pievienojot pienu, jogurtu, biezpienu, augļu sulas, augļus, ievārījumu vai medu. To var patērēt arī bez jebkādas apstrādes.

- 18 Tātad Tiesai tiek lūgts nolemt, vai tad, ja pastāv dažādi pārtikas produkta apstrādes veidi, paziņojumi par uzturvērtību, kas ir atkārtoti brīvprātīgi šī produkta iepakojuma priekšpusē, var attiekties tikai uz vienu no šiem apstrādes veidiem.
- 19 Saskaņā ar Regulas Nr. 1169/2011 31. panta 3. punkta otro daļu “atbilstīgā gadījumā” ir iespējams sniegt informāciju par uzturvērtību “pārtikas produkt[am] pēc apstrādes” tā vietā, lai to sniegtu pārtikas produktam, “ko piedāvā pārdošanā”, “ar noteikumu, ka pievieno pietiekami sīkus apstrādes norādījumus un šī informācija attiecas uz pārtikas produktu, kas ir gatavs lietošanai uzturā”.
- 20 Šīs tiesību normas interpretācija, kurā nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu tās jēgu un piemērojamību, ir meklējama, ņemot vērā ne tikai tās tekstu, bet arī tās kontekstu un attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *AFMB u.c.* (C-610/18, EU:C:2020:565, 50. punkts).
- 21 Kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumu 45., 49. un 50. punktā, gramatiskā un kontekstuālā interpretācija nav izšķiroša attiecībā uz jautājumu, vai Regulas Nr. 1169/2011 31. panta 3. punkta otrā daļa attiecas tikai uz tiem pārtikas produktiem, kuriem ir pievienoti viena veida apstrādes norādījumi, vai arī uz tiem pārtikas produktiem, kurus var apstrādāt dažādos veidos, tostarp šos produktus papildinot ar dažādām sastāvdaļām. Proti, papildus tam, ka šīs tiesību normas formulējumā nav sniegta informācija, kas ļautu sniegt skaidru un nepārprotamu atbildi uz šo jautājumu, Regulā Nr. 1169/2011 nav ietverta neviena tiesību norma par tādu uzturvērtības paziņojumu aprēķināšanu un noformēšanu, kuriem būtu jābūt iepakojuma priekšpusē.
- 22 Tātad atbildes elementus it īpaši attiecībā uz to, kāda nozīme piešķirama Regulas Nr. 1169/2011 31. panta 3. punkta otrajā daļā ietvertajai vārdkopai “atbilstīgā gadījumā”, var rast, tikai ņemot vērā teleoloģisku interpretāciju.
- 23 Runājot par Regulas Nr. 1169/2011 31. panta 3. punkta otrās daļas mērķi, tas ir jāizvērtē, ņemot vērā gan šīs tiesību normas mērķi, gan attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķus, kuri, kā Tiesa to jau ir norādījusi, ietver mērķi nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni pārtikas produktu informācijas jomā, ievērojot to uztveres atšķirības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 1. oktobris, *Groupe Lactalis*, C-485/18, EU:C:2020:763, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 24 Kā secinājumu 52. punktā ir norādījis ģenerālvokāts, no Regulas Nr. 1169/2011 35. un 41. apsvēruma izriet, ka šīs regulas 31. panta mērķis ir atvieglot pārtikas produktu salīdzināšanu un informēt patērētājus.
- 25 Atbilstoši 35. apsvērumam noteikumu par uzturvērtības norādīšanu attiecībā uz 100 g vai 100 ml mērķis ir “vieglāk salīdzināt pārtikas produktus dažāda izmēra iepakojumos”. Šajā apsvērumā turklāt ir precizēts, ka “papildu norādes vienai porcijai” ir atļautas “vajadzības gadījumā” “papildus norādei attiecībā uz 100 g vai 100 ml”, “ja pārtikas produkts ir fasēts un ir noteiktas atsevišķas porcijas vai patēriņa vienības”.
- 26 Savukārt 41. apsvērumā ir paredzēts, ka sniegtajai informācijai par uzturvērtību ir jābūt “vienkāršai un viegli saprotamai, lai piesaistītu vidusmēra patērētāja uzmanību un izpildītu savu informēšanas uzdevumu”. No šī apsvēruma izriet arī, ka “pašus svarīgākos uzturvērtības informācijas elementus var brīvprātīgi atkārtot galvenajā redzamības laukā, lai palīdzētu patērētājiem viegli saskatīt būtisko informāciju par uzturvērtību, iegādājoties pārtikas produktus”.

- 27 No šiem elementiem izriet, ka gadījumā, ja, kā tas ir šajā gadījumā, pārtikas produktu var apstrādāt dažādos veidos, informācija par pārtikas produkta enerģētisko vērtību un uzturvielu daudzumu pēc tam, kad tas ir apstrādāts atbilstoši ražotāja ieteikumam, neļauj veikt salīdzinājumu ar atbilstošajiem citu ražotāju produktiem, ņemot vērā, ka enerģētiskās vērtības un uzturvielu daudzuma aprēķināšana produktam, kas var tikt apstrādāts dažādos veidos, principā nav droša un ka tā noteikti atšķiras atkarībā no apstrādes veida.
- 28 Salīdzināmības neesamību nevar novērst arī ar to, ka porcijas vērtības ir norādītas citur uz iepakojuma, ar produkta, kāds tas tiek pārdots, vērtībām uz 100 g. Kā Tiesa ir norādījusi 2015. gada 4. jūnija spriedumā *Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände* (C-195/14, EU:C:2015:361, 38.–40. punkts), apstāklis, ka sastāvdaļu uzskaitījums ir uz attiecīgā produkta iepakojuma, pats par sevi neļauj izslēgt, ka šī produkta marķējums un veids, kādā tas tiek veikts, varētu maldināt pircēju. Pēc analogijas – atsevišķa informācija, kas norādīta uz iepakojuma priekšpusē, neļauj salīdzināt produktus un citur uz iepakojuma atrodami papildu paziņojumi ar atšķirīgu references daudzumu var tikai vēl vairāk maldināt patērētāju attiecībā uz salīdzināmību ar citiem produktiem.
- 29 Šo interpretāciju turklāt apstiprina Regulas Nr. 1169/2011 37. apsvērums, saskaņā ar kuru ir jānodrošina, lai gala patērētājs viegli saprastu marķējumā ietverto informāciju, tādējādi sniedzot tam pamatu, lai pieņemtu uz zināšanām balstītu lēmumu.
- 30 Līdz ar to pārtikas produkti, kas var tikt apstrādāti dažādos veidos, ir jāizslēdz no Regulas Nr. 1169/2011 33. panta 2. punkta otrās daļas piemērošanas jomas.
- 31 Līdz ar to uz pirmo prejudiciālo jautājumu jāatbild, ka Regulas Nr. 1169/2011 31. panta 3. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka šī tiesību norma ir piemērojama tikai tiem pārtikas produktiem, kuriem ir nepieciešama apstrāde un kuriem ir pievienoti viena veida apstrādes norādījumi.

Par otro jautājumu

- 32 Ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 33 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospiež:

31. panta 3. punkta otrā daļa Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1169/2011 (2011. gada 25. oktobris) par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem un par grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (EK) Nr. 1924/2006 un (EK) Nr. 1925/2006, un par Komisijas Direktīvas 87/250/EEK, Padomes Direktīvas 90/496/EEK, Komisijas Direktīvas 1999/10/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/13/EK, Komisijas Direktīvu 2002/67/EK un 2008/5/EK un Komisijas Regulas (EK) Nr. 608/2004 atcelšanu ir jāinterpretē tādējādi, ka šī tiesību norma ir piemērojama tikai tiem pārtikas

produktiem, kuriem ir nepieciešama apstrāde un kuriem ir pievienoti viena veida apstrādes norādījumi.

[Paraksti]